

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Ryński

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Jolanta Grabowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Józefa Gemry

w sprawie **Romana Polańskiego**

w przedmiocie dopuszczalności wydania stronie amerykańskiej obywatela polskiego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 6 grudnia 2016 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego - na niekorzyść

od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 30 października 2015 r., sygn. akt III Kop 14/15,

1. oddala kasację,

2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Departament Sprawiedliwości USA wystąpił dnia 19 grudnia 2014 r. z wnioskiem o ekstradycję poszukiwanego przez Okręgową Prokuraturę Okręgu Los Angeles obywatela polskiego – Romana Polańskiego – „w celu wydania wyroku” w sprawie Nr A 33413901, dotyczącej popełnienia przestępstwa z paragrafu 261.5 Kodeksu Karnego Kalifornii polegającego na odbyciu dnia 10 marca 1977 r. niedozwolonego stosunku płciowego z nieletnią, w związku z przyznaniem się do popełnienia tego czynu, a w przypadku wycofania się

Romana Polańskiego z przyznania się do popełnienia tego przestępstwa - o wydanie go w celu przeprowadzenia postępowania w związku z oskarżeniem o następujące przestępstwa:

1) podanie substancji kontrolowanej w postaci metakwalonu osobie nieletniej, co naruszyło przepis art. 11380 (a) kodeksu zdrowia i bezpieczeństwa stanu Kalifornia,

2) sprośny lub lubieżny akt dokonany w stosunku do dziecka w wieku poniżej lat czternastu z naruszeniem rozdziału 288 kodeksu karnego Kalifornii,

3) niezgodne z prawem współżycie seksualne z nie będącą żoną sprawcy osobą nieletnią (tj. poniżej 18 lat), z naruszeniem rozdziału 261.5 kodeksu karnego stanu Kalifornia,

4) gwałt za pomocą użycia narkotyków i alkoholu, z naruszeniem rozdziału 261 (3) kodeksu karnego stanu Kalifornia,

5) perwersja (tj. seks oralny), z osobą poniżej 14 lat, naruszeniem rozdziału 288 a, podrozdziały (a) i (c) kodeksu karnego stanu Kalifornia,

6) sodomia (tj. seks analny) na osobie poniżej 14 lat, z naruszeniem rozdziału 286, podrozdziały (a) i (c) kodeksu karnego stanu Kalifornia.

W dniu 20 stycznia 2015 roku Prokurator Prokuratury Okręgowej w Krakowie, powołując się na art. 602 § 2 k.p.k. w zw. z art. 615 § 2 k.p.k. oraz art. 1 i art. 4 ust. 1 Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o ekstradycji, sporządzonej w Waszyngtonie dnia 10 lipca 1996 roku (Dz. U. z dnia 20 listopada 1999 roku, Nr 93, poz. 1066), wystąpił do Sądu Okręgowego w Krakowie z wnioskiem o wydanie postanowienia o prawnej dopuszczalności wydania Romana Polańskiego stronie amerykańskiej (k. 2-9).

Sąd Okręgowy w Krakowie, po rozpoznaniu wniosku, orzeczeniem, z dnia 30 października 2015 roku, sygn. akt III Kop 14/15, na podstawie art. 603 § 1 k.p.k. w zw. z art. 615 k.p.k. oraz art. 1, art. 2 ust. 1 i art. 4 ust. 1, a także na podstawie art. 5, 6, 7, 3 i 8 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993 roku, Nr 61, poz. 284), postanowił stwierdzić niedopuszczalność wydania stronie amerykańskiej obywatela polskiego i

francuskiego Romana Polańskiego (...) poszukiwanego przez Prokuraturę Okręgową Okręgu Los Angeles w celu wydania wyroku w sprawie o sygnaturze A 33413901 dotyczącej popełnienia przestępstwa z paragrafu 261.5 Kodeksu Karnego Kalifornii, polegającego na odbyciu dnia 10 marca 1977 roku niedozwolonego stosunku płciowego z małoletnią.

Orzeczenie to nie zostało zaskarżone i uprawomocniło się z dniem 3 grudnia 2015 roku, tj. wraz z upływem terminu do złożenia zażalenia biegnącego od daty doręczenia stronom jego uzasadnienia, którego sporządzenie zostało na podstawie art. 98 § 2 k.p.k. odroczone do dnia 6 listopada 2015 roku (zwrotne poświadczenia odbioru - k. 1679-1680, 1683-1684).

W dniu 24 maja 2016 r. kasacją Prokuratora Generalnego, wniesioną na podstawie art. 521 § 1 k.p.k., na zasadzie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. oraz art. 537 § 1 i 2 k.p.k., zaskarżono postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie, na niekorzyść Romana Polańskiego, zarzucając:

1) rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów prawa karnego procesowego - art. 92 k.p.k. i art. 97 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k., polegające na zaniechaniu dostatecznego wyjaśnienia istotnych i mających znaczenie dla rozstrzygania w przedmiocie ekstradycji Romana Polańskiego do USA, okoliczności odnoszących się do stosowanej w prawie amerykańskim instytucji tzw. ugody *plea bargaining* oraz kwestii *marching orders*, a nadto na ocenieniu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w sposób dowolny i wybiórczy, zbyt jednostronnie na korzyść Romana Polańskiego, nadto w sposób wewnętrznie sprzeczny, co doprowadziło do bezpodstawnego uznania przez sąd, iż zachodzi uzasadniona obawa, że w państwie żądającym wydania, to jest w USA może dojść do naruszenia wolności i praw osoby wydanej, określonych w art. 6, art. 5, art. 3 oraz art. 8 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993 roku. Nr 61, poz. 284), pomimo jednoczesnego uznania, iż kara ujęta w zawartej ugodzie została w rzeczywistości wykonana poprzez areszt tymczasowy i areszt domowy, w Szwajcarii i na tej podstawie orzeczeniu o prawnej niedopuszczalności

wydania ww. do USA, dokonując przy tym również błędnej oceny wskazanych naruszeń;

2) rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów prawa - art. 8 umowy między RP a USA o ekstradycji z dnia 10 lipca 1996 roku, stanowiącej załącznik do umowy z dnia 9 czerwca 2006 roku między RP a USA, dotyczącej stosowania umowy między RP a USA o ekstradycji z dnia 10 lipca 1996 roku, zgodnie z art. 3 ust. 2 Porozumienia o ekstradycji między Unią Europejską a USA, podpisanego w Waszyngtonie w dniu 25 czerwca 2003 roku w zw. z art. 7 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993 roku, Nr 61, poz. 284), polegające na wyrażeniu błędnego poglądu, że upływ okresu przedawnienia karalności przestępstwa ekstradycyjnego na gruncie prawa polskiego, statuuje określony w art. 7 EKPC zakaz retroaktywności działania prawa, stanowiący bezwzględną przeszkodę wydania Romana Polańskiego do USA, w sytuacji gdy karalność tego przestępstwa na gruncie prawa amerykańskiego nie uległa przedawnieniu.

Formułując powyższe zarzuty, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Krakowie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego nie jest zasadna.

Na wstępie przypomnieć trzeba, że zgodnie z treścią art. 523 § 1 k.p.k. kasacja może być wniesiona tylko z powodu wystąpienia uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., a więc uchybień o charakterze bezwzględnych przesłanek odwoławczych lub z powodu innego naruszenia prawa, ale naruszenia o charakterze rażącym, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Te inne naruszenia prawa powinny być więc porównywalne z bezwzględnymi przesłankami odwoławczymi (zob. m. in. postanowienia SN: z 4 lutego 2013 r., III KK 203/12; z 28 lutego 2013 r., V KK 200/12). Naruszenie rażące to naruszenie wyraźne, bezsporne, bardzo duże, podstawowe, określenie „rażące” odnosi się do uchybień oczywistych, poważnych jaskrawych (zob. M. Szymczak red. Słownik języka polskiego, 1. III Warszawa 1981,

s. 24; E. Sobol (red.) Nowy słownik języka polskiego, Warszawa 2003, s. 281 oraz: W. Grzeszczyk Kasacja w polskim procesie karnym, Warszawa 2000, s. 47). Cel postępowania kasacyjnego to eliminacja z obrotu prawnego orzeczeń dotkniętych rażącymi wadami, orzeczeń wydanych z poważnymi i bezspornymi naruszeniami prawa, jeżeli ponadto naruszenia te mogły mieć wpływ na treść orzeczenia.

Sąd Najwyższy jako sąd kasacyjny rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów (art. 536 k.p.k.), tylko wyjątkowo, w ściśle określonych w ustawie wypadkach (art. 435, art. 439 art. 455 k.p.k.) może wyjść poza te granice. Rozpoznając kasację, Sąd Najwyższy bada zatem zasadność zarzutów sformułowanych w kasacji i to tylko pod kątem rażących naruszeń prawa, nie bada zatem w zasadzie prawidłowości ustaleń faktycznych, trafności oceny poszczególnych dowodów i nie ocenia ponownie stopnia winy. Dla skuteczności wniesionej kasacji nie wystarczy przedstawienie wątpliwości strony, prezentacja innych prawdopodobnych i możliwych ocen, wersji wydarzeń, czy nawet konkurencyjnej interpretacji przepisów. Autor kasacji musi bowiem wykazać, że sąd wydający zaskarżone kasacją orzeczenie dopuścił się rażącego naruszenia prawa. O ile więc można nawet uznać, że wywody kasacji są prawdopodobne i przekonujące, to uwzględnienie kasacji uzależnione jest od wykazania zaistnienia rażącego naruszenia prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia.

Kasacja Prokuratora Generalnego (w punkcie pierwszym) formułuje klasyczne zarzuty naruszenia norm prawnych składających się na standard dowodzenia, w szczególności zaś oceny dowodów. W ten sposób dąży do wykazania arbitralności ustaleń sądu, w stopniu stanowiącym rażące naruszenie prawa, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia. Pod pojęciem rażącego naruszenia prawa należy, jak już zaznaczono, rozumieć takie sytuacje, w których doszło w sposób oczywisty i bezsprzeczny do naruszenia treści normy prawnej, gdy wykładnia jednoznacznie pozwala przyjąć określony sposób rozwiązania sprawy, nie dając podstawy do zaakceptowania innych alternatywnych stanowisk.

Zgodnie z zarzutami i uzasadnieniem rozpoznawanej kasacji, rażące naruszenia prawa miałyby dotyczyć w pierwszej kolejności art. 92 k.p.k., według którego podstawę orzeczenia może stanowić tylko całokształt okoliczności ujawnionych w postępowaniu, mających znaczenie dla rozstrzygnięcia. Dla